

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

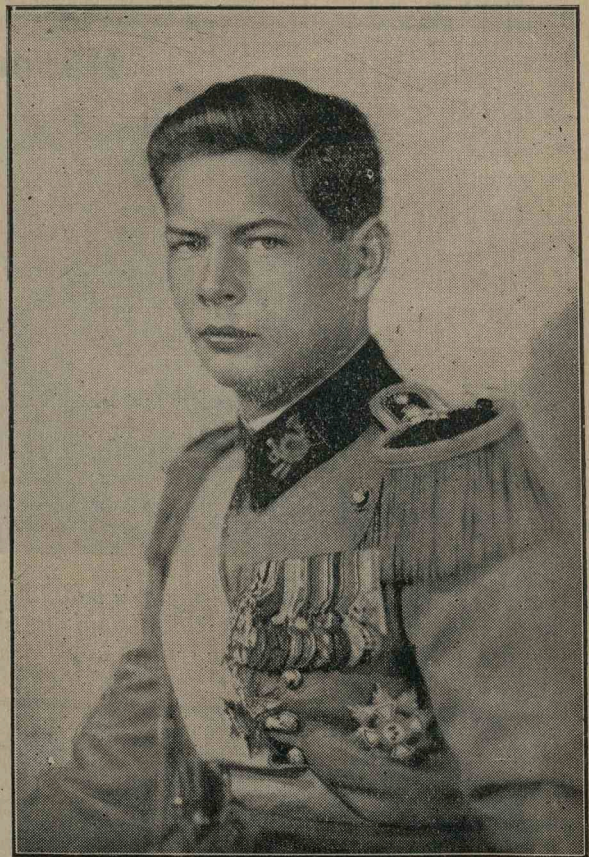
A királyi családot ünnepelte az egész ország május 10-én.

Hogy teljességében felmérhesd egy hegy magasságát, szükséged van helyes látásszögre, több lépést kell hátrafelé tened, hogy szemed elé táruljon a behava-

A dicsőség és fáradhatatlan törekvés hagyományát követve, a harmadik király az országot a nagyság új csucsaira emelte, amelyet mi, a ma polgárai II. Ká-

Őfelsége II. Károly király.

Őfelsége Mihály nagyvajda.

zott csucs fenséges látványa, hogy te, kicsiny halandó, csodálni tudd az örökkévalósággal eljegyzett hegység nagyságát. Őfelsége II. Károly király uralkodása nagyon közel van hozzánk, hogy számot vehetnénk nagyságával, hogy teljesen megérthessük hatalmas szerepét az új Románia fejlődésében.

roly király Őfelsége aranykorának kortársai, nem is tudunk a maga igaz jelentőségében felbecsülni. Szeretett uralkodónk néhány éves, de annyi csodálatos virággal ékesített működése még sokáig fog folytatódni — amit teljes szivünkben kívánunk, — gazdag és hasznos eredményekkel.

Mégis néhány esemény márványba vésve maradt a lelkünkben.

Az uralkodó műve már kora fiatal-ságában megkezdődött, amikor mint cserkész járta be az országot, lelkesítvén a fiatalságot s mint fiatal hadnagy figyelte a katonák lépéseit a gyakorlótereken. Azóta Ófelsége élete folytatólagos példája a haza szolgálatának szentelt fáradhatatlan munkának, a munkaasztal mellett eltöltött napok és éjszakák, a hadsereg közepette, az országörök sorai-ban, földmivesek házában, vagy miniszte-rei között. Mindég örködve a belső dolgok rendjére s nagy körültekintéssel ápolva a külföldi kapcsolatokat.

Károly király a kultura királya s a faluk és földmivesek atyja már uralkodá-

sának első évétől fogva. Legelső gondolata mindig a gyermekekre s a román paraszt sorsára irányult. Isten segítségével a fiatalságot az országörök sorában, a parasztságot pedig a szociális szerve-zet keretében láthatja.

Nem fejezhetjük be sorainkat anél-kül, hogy ne térjünk vissza a román nemzet jóléte érdekében tett leghősiesebb cselekedetére. A bátor király lefejezte a többfejű politikai sárkányt, mely két év-tizeden keresztül szivta az ország véré-t.

Imé, néhány II. Károly király nagy-szerű cselekedetei közül. A történelem nyitva áll s a nagy király uralkodásának még csak elején tart. Isten segítse, hogy minden tervét valóra tudja váltani.

Három nemzedék.

Az amerikai gépkocsi-gyártás hatalmas urát, Fordot, ábrázolja képünk fia és unokája társasá-gában. Ford családjában nem következett be, ami olyan gyakori eset gazdag családoknál,

hogy tudniillik a fiuk és unokák tönkreteszik az előd alkotásait. Ford fia és unokája szintén ko-moly, szorgalmas üzletemberek.

Rendőr-kutyák.

A multkor irtunk azokról az eljárásokról, amelyekkel az ember újabb meg újabb állatokat tanít ki a maga szolgálatára. Az emberi akarat és kitartás már a görényeket is, amint arról lapunkban szó esett, hasznos állatokká tudja tenni. Egészen csudálatos eredményeket érnek el újabban a kutyák oktatásával. A tapasztalat bebizonyította, hogy a kutya páratlan értékű szolgálatokat tud teljesíteni a rendőri nyomo-zásban. A budapesti állatkiállításnak legérdeke-sebb része volt a kutyák bemutatása. Különösen a rendőr-kutyák keltettek nagy feltűnést fegyve-lem-tartásukkal, tudásukkal. Persze, hosszas munkába kerül, míg a kutya értékes munkatársa lesz a rendőrnek bűnök megelőzésében és gonosztevők üldözésében. Képünk a rendőri ku-tyák iskolázásának egyik jelenetét mutatja be.

Mussolini beszéde és annak hatása.

Chamberlain angol miniszterelnök és Daladier francia miniszterelnök beszédei után az egész világ érdeklődése Mussolini felé fordult, aki vasárnap délelőtt Torinóban adott választ az angol és a francia kormányelnököknek. Mussolini válasza, habár erélyes volt s többször hangsúlyozta, hogy a tengelyhatalmak kitűzött céljaikat minden körülmények között megvalósítják, még sem zárta el a lehetőségét a békés megoldásoknak, sőt a Duce több ízben hangoztatta, hogy Olaszország és Németország fegyverbarátsága az igazi békét és a megértés szellemét szolgálja. Mussolini beszédében utalt hét év előtti egyik kijelentésére: „Álljunk neki a munkának, de ha szükség van, harcoljunk és győzzünk“. Hangoztatta, hogy az olasz nép azóta cselekedett, dolgozott, harcolt és Afrikában olyan ellenséget győzött le, amelynek a legyőzhetetlenségét európai katonai szakértők biztosították.

— Az olasz nép — mondta — a Népszövetségtől életre hívott megtorlós összefogás ellen harcolt és győzött Franco hős gyalogságával együtt Spanyolországban a bolsevista összefogás ellen. Azután összefoglalta a hét esztendő eredményét: a birodalom létesítése, az alban királyság egyesülése Olaszországgal s az ország erejének gyarapodása minden irányban.

Majd a háborus lélektanról és ijedelméről beszélt. Kijelentette, hogy a helyzet tárgyilagos és hideg megvizsgálása után *nincs Európában olyan súlyos kérdés, amely igazolná az egyetemes háború kitörését.* Az európai politikában olyan csomók vannak, — mondta, — amelyek elvágására nincs szükség a kard használatára. Ezeket a csomókat egyszerűen mindenkorra el kell vágni, mert a kegyetlen valóság sokkal előbbrevaló, mint a hosszas bizonytalanság. Ez nemcsak Olaszországnak a véleménye, hanem Németországnak és a tengelyé is.

Mussolini további beszédében hangoztatta a milánói egyezmény jelentőségét s még e hónap folyamán Berlinben

aláírandó katonai egyezmény fontosságát, amely elválaszthatatlan szövetségbe köti Olaszországot Németországgal. „Mint a multban, sőt még jobban, mint a multban, ezután is együtt fogunk haladni Németországgal, a népek legmélyebb vágyát kifejező és igazságon alapuló béke megteremtése érdekében.“

A Duce további beszéde folyamán rámutatott arra, hogy ellenségei hosszú évek óta várják a két forradalmi rendszer összeomlását. Ez a katonai és gazdasági rendszer azonban nem omlik össze, sőt ellent tud állani mindenféle támadásnak. Hangsúlyozza, hogy sem Japán, sem Németország, sem Olaszország egyetlen négyzetméternyi területet, egyetlen lakókat sem hódítottak el a nagy demokráciáktól. Mégis Németország és Olaszország ellen irányuló revolver-rendszert állítottak fel. Ez a rendszer megbukott. Most egyoldalú biztosítékokkal akarják helyettesíteni a rendszert. Gazdasági háborút akarnak folytatni a tengelyhatalmak ellen. Mindez nem sikerül, — mondta Mussolini, — mert a revolver-rendszer után a biztosítékok rendszere is meg fog bukni.

Azután a fegyverkezés szükségességét hangoztatta, amire azért volt szükség, hogy meg lehessen védeni a békét és vissza lehessen utasítani mindenféle veszélyes fenyegetést. Beszéde végén hangsúlyozta, hogy a tengelyhatalmak céljait el fogják érni.

Mussolini beszéde mély benyomást keltett az egész világon. A Havas iroda jelentése szerint Berlinben örömmel üdvözölték a Duce újabb megnyilatkozását s azt a tengelyhatalmak válaszában tartják Daladier és Chamberlain beszédeire. Azt írják a német lapok, hogy a tengelyhatalmak békét akarnak, de szükség esetén fegyverrel is megvédik a jogaikat.

Ugyancsak a francia lapok is megállapítják, hogy Mussolini beszéde minden határozottsága ellenére békés hajlandóságot árul el. Ugy a beszéd tartalma, valamint a hangja mérsékelt volt s meg-

állapítják, hogy a Duce beszéde után a háborus feszültség enyhült.

Habár sokan vallják, hogy Európában a háboru elkerülhetetlen, mégis bizonyos, hogy a vitás kérdések háboru nélkül is elintézhetők s nem valószínűtlen, hogy a háborus feszültség fokozatos enyhülésével rövid időn belül békekonferen-

cia fog összeülni, amely Európa békéjét hosszú időre biztosítani fogja. Most még a szembenálló felek nincsenek teljesen tisztában a szándékaikkal és követeléseikkel, ha azonban a fennforgó problémák minden oldalról megvilágítást nyernek, rövidesen elérkezik az ideje annak, hogy leüljenek a tárgyaló asztalhoz.

Külföld.

Spanyolország kilépett a Népszövetségből. A spanyol külügyminiszter táviratilag közölte a Népszövetség főtítkárságával, hogy Spanyolország kilép a Népszövetség tagállamai közül.

Megkezdődött Magyarországon a választási harc. A magyar országgyűlés feloszlata után a választások napját május 28-ára tűzték ki. Minthogy május 21-től május 28-ig nem szabad választási mozgalmat folytatni, a rendelkezésre álló rövid idő miatt teljes erővel megindult a választási mozgalom. A választás az új választási törvény alapján folyik le. A kormánypart az összes kerületekben állított jelölteket, több helyen a kormányparttal együtt fog indulni az egyesült kereszténypart is.

Elhagyják Spanyolországot a külföldi önkéntesek. A spanyol kormány végleg le akarja zárni az összes belháborúval kapcsolatos ügyeket. Hír szerint rövidesen az összes külföldi önkéntesek elhagyják Spanyolországot.

Megbukott a szovjet főtítkárság. Litvinov, szovjet külügyi népbiztos távozása után újabb fontos személyi változás történt Szovjetországban. Dimitrovot, a szovjet főtítkárságot felmentették állásától.

Izgalmas események Danzigban. A danzigi kérdés továbbra is Európa érdeklődésének középpontjában áll. Németország és Lengyelország között a danzigi kérdés kövekeztében tovább éleződött a helyzet. Németországban a lengyeleket, Lengyelországban pedig a németeket tüntetésekkel nyugtalanítják. Hír szerint Hitler kancellár állandó helyettese Danzigban tartózkodik. Danzigban nagyon sok német repülőgépet és fegyvert szállítanak a németek. Egy francia ujság szerint Danzigban már 35 ezer felfegyverzett német, nemzeti szocialista tartózkodik.

Javult a viszony a Szentszék és Németország között. Olasz ujságok szerint Németország és a Szentszék közötti feszült viszony az utóbbi hetekben lényegesen enyhült. Minden valószínűség szerint Németország és a Szentszék között rövidesen olyan egyezmény fog létrejönni, amely mindkét félre nézve kedvező helyzetet teremt.

Pál jugoszláv herceg római látogatása. Pál, jugoszláv kormányzó herceg, a jugoszláv külügyminiszter és a belgrádi olasz követ kíséretében Olaszországba utazott. A római pályaudvaron Pál herceget az olasz uralkodópár és Mussolini fogadta. A jugoszláv herceg Mussolinival fontos külpolitikai természetű megbeszélést folytatott.

Mussolini Németországba utazik. Lapunk előző számában hírül adtuk, hogy Németország és Olaszország között szoros katonai egyezmény jött létre. Az egyezmény végleges szövegének elkészítése után Mussolini Németországba fog utazni, hogy a fontos szerződést aláírja. Az aláírás ünnepélyes szertartása Berlinben, vagy Berchtesgadenben fog lefolyni. A külföldi ujságok egyébként megállapítják, hogy a német-olasz katonai egyezmény a háboru utáni idők egyik legnagyobb diplomáciai eseménye. Az egyezmény 150 millió, átláthatatlan gátat emel minden a tengely-hatalmak ellen irányuló törekvéssel szemben. A 150 millió tömeghez tartoznak és csatlakoznak még a kisebb, baráti hatalmak.

Összeomlott a kínaiak támadása. Közöltük lapunkban, hogy a kínaiak a japán arcvonal ellen sikeres támadást indítottak és a japánokat visszavonulásra kényszerítették. A kínaiak támadásának végcélja Kanton elfoglalása lett volna. Legutóbb érkezett jelentések szerint a kínaiak támadása teljesen összeomlott és csak néhány jelentéktelen ponton tudják helyzetüket tartani.

Revolveres merénylet Zágrábban. A horvát nemzeti képviselő épülete előtt egy fiatal ember revolverlövéllyel megsebesítette a horvát parasztpárti gárda egyik tagját.

Létrejött az angol-török egyezmény. Hetek óta folyó tárgyalások után Anglia és Törökország között létrejött a megegyezés, hogy nemzetközi viszályok esetén egymást kölcsönösen támogatják. Az angol újságok nagy cikkekben méltatják az egyezség jelentőségét. Kifejtik, hogy az egyezmény rendkívül nagy jelentőségű, mert ezzel elhárult Románia védelmének legsúlyosabb akadálya. Mintán Törökország belépett a támadás elleni arcvonalba, az angol és francia hájak akadálytalanul tudnak a Fekete tengerig eljutni.

Horthy kormányzó Bethlen Istvánt a felsőház tagjává nevezte ki. Lapunk előző számában közöltük, hogy Bethlen István, volt magyar miniszterelnök vissza akar vonulni a politikai életből. A magyar kormányzó méltányolva gr. Bethlen István nagyértékű munkásságát, a magyar felsőház örökös tagjává nevezte ki.

A lengyel kormány eltávolítja a németeket a határmentéről. A lengyel hatóságok a Németország mentén levő határsávról eltávolították a német lakosságot.

Anglia közvetíteni óhajt a danzigi kérdésben. Chamberlain, angol miniszterelnök kijelentette az angol parlament alsóházában, hogy Anglia a nemzetközi ellentétek barátságos uton való megoldásának a híve. Az angol kormány hajlandó felajánlani szolgálatait adott esetben és, hogy ha a danzigi kérdésben az érdekelt felek bármelyik részéről kérés érkezne Londonba, úgy az angol kormány megkeresi a legalkalmasabb eszközöket, hogy az érdekelt felek szolgálatára lehessen. Az angol miniszterelnök az angol birodalom békés szándékait

egy londoni politikai gyűlésen is hangoztatta. Chamberlain a következő kijelentést tette:

— Semmi sem bírhat rá bennünket, hogy háborút indítsunk, hacsak nem győződünk meg arról, hogy nem kerülhetjük el a háborút szabadságunk és jóhírnevünk feláldozása nélkül. Sohasem vállalkoztunk a mások ügyébe avatkozó, fogadatlán prókátor szerepére. Vannak kötelezettségeink, az európai szárazföldön és általános érdekünk a béke fenntartása. De ennél tovább nem kívánunk menni, amíg bennünket nem fenyegetnek. Németország eljárása nem érintett bennünket szükségképpen mindaddig, amíg az általa lefektetett korlátokon belül maradt és kizárólag német érdekek előmozdítását célozta a nem német területek függetlenségének fenyegetése nélkül.

Az angol miniszterelnök ezután kijelentette, hogy Anglia nem akarja elszigetelni Németországot. Megemlítette az angol-német tengeri szerződés felmondásának ügyét, hangsúlyozva, hogy a szerződés ugyan megszűnt, alapjai azonban megvannak és bizik abban, hogy mindkét nép úgy fogja rendezni viszonyát, hogy soha háboru ne legyen Anglia és Németország között.

Magyarország utat kap a tengerhez. Egy olasz újság megállapítja, hogy Magyarország számára a háboru után a legnagyobb csapást az jelentette, hogy elveszítette az Adriai-tengerhez való kijáratát. A trianoni békeszerződés kimondotta ugyan, hogy Magyarországnak az Adriai tenger felé kijáratot kell biztosítani, a gyakorlatban azonban ezt a rendelkezést nem hajtották végre. Az olasz újság

szerint most megoldás előtt áll Magyarország tengeri útjának ügye. A velencei találkozó — írja az olasz lap — továbbá Pál kormányzó herceg olaszországi látogatása ezt a kérdést nagy lépéssel vitték előre.

Békés francia hang. Daladier, francia miniszterelnök a francia parlamentben tartott legutóbbi beszédében hangsúlyozta, hogy Franciaország békét akar, mert az emberiség nagy tömege békére vágyik.

A Duna-vidék a tengely politika érdekkörébe tartozik! Ribbentrop és Ciano gróf külügyminiszterek milánói tárgyalásának egyik érdekes és feltűnést keltő eredménye a következő. Az olasz újságok közleményei szerint a német és olasz kormány külügyminiszterei megállapították, hogy a Duna-vidék a tengely-politika érdekkörébe tartozik. A milánói tárgyalásokkal párhuzamosan — mint utólag kiderült — a német és olasz vezérkar katonai szakértői között fontos megbeszélések folytak.

Jugoszlávia kilép a Balkán-szövetségből. Pál, jugoszláv kormányzó herceg római látogatásának rendkívül nagy jelentőségét máris sok jel mutatja. A látogatás egyik legfontosabb következménye — hír szerint — hogy Jugoszlávia hajlandó kilépni a Balkán-szövetségből.

Béke-értekezlet a Vatikánban? XII. Pius pápa a Vatikánban értekezletet akar összehívni, amelyen a német és lengyel ellentétet intéznék el békésen. A Szentatya tervét az egész világon nagy rokonszenvvel fogadták. A békés hírek hatása alatt a nemzetközi helyzet feszültsége sokat enyhült.

Hírek

Diszszemle Bucuresfiben.

A május 10-iki ünnepség és a katonai parádé a hagyományos külsőségek között folyt le. Cotroceni közel egy kilométer hosszú acél-tribünt építettek, mely tetszés szerint, bármikor lebontható és újból felépíthető. A gyönyörűen feldisznított tribünökön előkelő közönség nézte végig a katonai dísz-szemlét. Megjelent a diplomáciai testület valamennyi tagja is. Őfelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda megérkezése után megkezdődött a felvonulás, melyen kétezer tiszt, tizennyolcezer katona vett részt. Kétszázötven ágyú és kétszáz tank vonult fel. A dísz-szemle alatt száz repülőgép keringett Cotroceni felett. A felvonulás után Őfelsége a mikrofon elé lépett és a következőket mondotta:

— Köszönet a szép parádéért, mindenkinek egészséget kívánok, fiúk!

Hatalmas éljen követte a király szavait, majd az uralkodó, Mihály nagyvajda társaságában autóba szállt és palotájába hajtatótt. Amerre a királyi autó elhaladt, a főváros közönsége lelkesen ünnepelte Őfelségét.

Gafencu ebéden látta vendégül az orosz külügyi népbiztos helyettesét. Potemkin, orosz helyettes külügyi népbiztos Szófiából jövet Bucuresfiben kiszállott. Gafencu külügyminiszter az előkelő szovjet diplomata liszteletere ebédet adott. Az ebéd szűk körben folyt le.

Külföldön is megünnepelték a nemzeti ünnepet. Az ország minden részében lefolyt ünnepségekkel egyidejűleg a külföldi követségek és konzulátusok is nagy fényvel ünnepelték meg a

május 10-iki nemzeti ünnepségeket. A párizsi, londoni, berlini és római követségek ünnepségén az illető kormányok is képviseltették magukat. Belgrádban, Athénben és Ankarában is fényes ünnepség volt a román követségeken. A román diplomáciai kar fogadta az üdvözléseket.

Rádióállomást építenek Kolozsváron. Kolozsváron rádióadó állomást fognak felállítani. A munkálatokat a legrövidebb idő alatt megkezdik és augusztusban üzembe helyezik az állomást. A központi irodákat és előadó termeket Mátyás király történelmi emlékezetű szülőházában helyezik el.

Bucurestiben tárgyaltak a magyar egyházfők. Vásárhelyi János református, Márton Áron római katolikus és Vargha Béla unitárius püspökök Bucuresstiben voltak és ott fontos egyházi és iskolai kérdésekben a kormánnyal tárgyalásokat folytattak. Petre Andrei, nemzetnevelésügyi miniszter ígéretet tett, hogy a magyar egyházfők által tett előterjesztéseket kedvezően fogja elintézni.

Visszakapta a „Matild“ forrást a székely közbirtokosság. A háromszékmezei Bodola község határában levő „Matild“ forrás használati joga körül évek óta pereskedés folyik. Az ügyben bucsegi tartomány királyi helytartója kedvezően döntött. A döntés értelmében a „Matild“ forrást a közbirtokossága visszakapta.

Eucharisztikus kongresszus Algírban. Algírban az eucharisztikus kongresszust fényes külsőségek között tartották meg. A kongresszuson a pápát Verdier bíboros, párisi érsek képviselte.

Petőfi halálának 90 éves évfordulója. Petőfi Sándor halálának július 31-én lesz 90 éves évfordulója. A nevezetes évforduló alkalmából a segesvári Magyar Kaszinó Petőfi bizottsága nagyszabású Petőfi emlékünnepelet rendez. Az emlékünnepelet Fehéregyházán fogják megtartani. Az emlékünnepelet iránt ország-szerte máris lelkes érdeklődés mutatkozik.

Kisajátítás katonai célokra. A Biharmegyei Nagyürögöd és Szentandrás községekben 300 hold földet kisajátítottak katonai célokra.

Vizeróműveket építenek a Bánánban. Egy német villamosági vállalat tervet dolgozott ki a Bánán villamosítására. A villamosítást vízi erővel fogják előállítani.

Az első halálos ítélet. Govor Pál, rablógyilkost a kolozsvári bíróság halálra ítélte. Az elítélt felebbezett.

Nagyszabású tornaesarnokot építenek Budapesten. Budapesten nagy tornaesarnokot építenek. A torna-palota két holdnyi területen fog felépülni. A nagy esarnokban nyolcezer főnyi közönség fér be. A két kisebb esarnokban két-két ezer néző nyerhet elhelyezést.

Medvét ejtettek el a jénőfalvi erdőben. Jénőfalva népét három év óta egy hatalmas medve tartotta rettegésben. A medve az állatállományban okozott óriási kárt. Az elmúlt évben például, az ugynevezett „Fábián“ erdőreszen 16 lovat ölt meg. A hatalmas medvét Ferenc József Windischgrätz herceg ejtette el. A medve törbe csalásának érdeme Kovács Gyula fővadászmestert illeti. A medve hossza 241 centiméter, súlya 270 kiló. Világviszonylatban is az első öl elejtett medve közé sorozható.

Ófelsége beszéde a könyvhónap megnyitására.

Az évente megismétlődő könyv-hónap ünnepélyes megnyitására Ófelsége, II. Károly király nagyjelentőségű beszédet tartott. Amint beszédében kifejtette, eddig a helyzet az volt, hogy az író, a kiadó és a könyvkereskedő állandóan hareban állottak. Ma azonban összefogva működnek a köz érdekében. Ófelsége rámutatott azután, hogy a könyv megszületésénél és terjesztésénél az államra is nagy feladatok várnak. Beszédének erre vonatkozó részéből a következő szavakat ragadjuk ki:

— Nem elegendő az, ha csupán az említett három tényező működik együtt.

Az államnak is részt kell vennie ebben a munkában, áldozatokat kell hoznia azért, hogy az író, a kiadó és a könyvkereskedő boldogulhasson az egyetlen cél: a betű terjesztése érdekében. Ezt a célt egy idő óta elfelejtették. Ma azonban már örvedetesen megváltozott a helyzet, mert a könyv előbb említett három tényezőjének együttműködése új lendületet adott a mozgalomnak és ismét megkezdte a munkát az olvasók toborzására.

Ófelsége beszédét azzal fejezte be, hogy ha szerény módon is, de mindenki vegye ki részét a román művelődés újjáépítésének nagy munkájában.

Nőszövetségek, iskolák figyelmébe! Anyák napjára, vizsgára, karácsonyra és bármilyen más alkalomra parádés díszes előadások rendezésére bevált szindarab T. Ferenczy László Marcella: Zizi c. 3 felvonásos énekes, táncos meseoperettje. Gépel szövegkönyv ára 170 lej. Megrendelhető a Minerva R.-T. keresztül is, vagy az Uj Cimbora kiadóhivatalánál Str. Baron L. Pop No. 5.

Súlyos szerencsétlenséget okozott a gránát. Marosszentkirály község határában három fiúcska gránátot talált. A gránátot piszkálni kezdték és az felrobbant. Buia Joan és Moldován Gheorghe meghaltak, Puskás Árpádnak egyik lábát szakította le a robbanás.

Letartóztatták a Bucuressti-i elnöktábla első elnökét. Liciu láblai elnököt haláltokozó súlyos lestitésért miatta leartóztatták. A döntés kihirdetése után a volt láblai elnök zokogva bucsuzott el ügyvédekétől és teljesen megtörve adult el az örök között a fogházba.

Merényletet követtek el a volt albán király ellen. Zogu, volt albán király ellen görög földön merényletet követtek el. Egy férfi kétszer rálőtt a királyra. A lövések nem találtak. Zogu családjaival Törökországba utazott, ahol hosszabb időre le fog telepedni.

Új választások előtt. Az új választási törvény Ófelsége aláírásával a hivatalos lap egyik számában megjelent és ennek alapján a kormány elrendelte a választások megtartását. A képviselőház tagjait június elsején, a szenátus tagjait pedig június másodikán fogják megválasztani. Az új választási törvény a választásokat teljesen új alapra fekteti. A választókat foglalkozási ágak szerint osztályozza és csak az vehet részt a választáson, aki valamely foglalkozási ág keretében tartozik. Ófelsége jogszerinti szenátorokat is nevez ki. A jelöltek a választóikhoz kiáltványt intézhetnek és a szavazást bírák fogják levezetni. A jelölteket a Nemzeti Ujjászületés Frontjának szervezete hatalmazza fel a jelöltség elfogadására.

A békásiak újabb legelőterületet vettek el a közbirtokosságtól. Gyergyóbékás község román lakossága néhány nappal ezelőtt elfoglalta a gyergyótekerőpataki közbirtokosság egyik legelőjét. Az elfoglalt legelő területe hat száz hold. A sorozatos kisajátítások és foglalások után a tekerőpatakiaknak csupán ötszáz holdnyi legelőjük maradt 1500 szarvasmarha és 2200 juh részére. A tekerőpatakiak a sérelem ellen a hatóságoknál tiltakoztak. Hír szerint a nemzeti arcvonal magyar tagjai útján akarnak jogorvoslatot szerezni a román kormánytól.

Áldozóesüdtörökre a legszebb ajándék EGY SZÉP IMAKÖNYV

Évek óta nem jelent meg az erdélyi könyvpiacra népszerűbb könyv a

Földes Zoltán: Menyei kis kert című imakönyvének. Ez a katolikus ifjúság legkedveltebb imakönyve, az összes közhasználatú imákkal, bőséges énektárral és magyarázatos minisztrációval, szép kötésben, képekkel, 212 oldalon. Kapható a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézetnél Cluj, Str. Baron L. Pop 5. 35.— lej előzetes beküldése mellett. Tíz példány rendelése esetén a könyv csak 27.— lej példányonként, s minden tíz példány után még egyet ráadásul ingyen kap a rendelő.

Új könyvek.

Az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság ötven éve.

Dr. Gyulai Farkas, az *Erdélyi Irodalmi Társaság* tiszteletbeli elnöke tartalmas füzetben állította össze az *Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság* ötven éves múltját. A kiváló irodalomtörténész értékes munkájában az *Erdélyi Irodalmi Társaság* megalakításának és későbbi életének fontosabb mozzanatait tárgyalja. Külön fejezetet szentel a felolvasó ülések ismertetésének. A Társaság irodalmi működésének és tagjainak felsorolása teszi teljessé a tudományos gondtal összeállított, értékes füzetet.

Emlékkönyv

Szádeczky Kardoss Gyuláról.

A volt kolozsvári, magyar egyetem kiváló tanárának, a magyar tudományosság egyik legkiválóbb alakjának emlékét örökítette meg az *Erdélyi Múzeum Egyesület* természettudományi szakosztálya, mikor a *Szádeczky-Emlékkönyvet* kiadta. A szakosztály jelenleg érdemes elnöke, dr. Balogh Ernő fáradozásának köszönhető, hogy az emlékkönyv díszes formájában megszületett. Dr. Balogh Ernő, aki az emlékkönyv szerkesztésének idején a szakosztály titkára volt, nagy kitartással, sokszor elkerülhetetlennek látszó akadályokat legyőzve, gyűjtötte össze a sok értékes cikket, amelyek méltóképpen örökítik meg dr. Szádeczky-Kardoss Gyula emlékét.

Az emlékkönyv értékét nagyban emeli, hogy a könyvben szereplő cikkek írói az elhunyt nagy tudósnak nemcsak tisztelői, hanem tanítványai voltak a nagyrésztben értékes munkásságának továbbvivői és követői. Az értékes, szaktudományi szempontból nagy jelentőségű munka írói a következők: dr. Balogh Ernő, Bánjai János, dr. Ferenczi István, dr. Hoffer András, dr. Lengyel Endre, dr. Mihály István, dr. Szentpétery Zsigmond, Török Zoltán, dr. Tulogy János. Az említett szerzők a maguk szakmájában olyan értéket jelentenek, amely már eleve biztosította az emlékkönyv teljes sikerét. Kü-

lönös értékének kell mondanunk, hogy az összes cikkek rövid foglalata németül is megtalálható az emlékkönyvben. Ennek nagy jelentőségét megértjük, ha tekintetbe vesszük, hogy a földtan és ásványtan tudományának legkiválóbb művelőit a németiség adta és adja az emberiségnek. Mellettük éppen a magyarok azok, akik földtani kutatásaikkal világhírnevet szereztek. Gondoljunk csak a petroleum kutatásokra, továbbá olyan ásványi kincsek feltárására, amelyeknek felfedezéséhez és feltárásához magyar kutatók neve kapcsolódik.

Az *Erdélyi Múzeum Egyesület* természettudományi szakosztálya által kiadott emlékkönyv újabb mérföldkövet jelent a magyar földtan és ásványtan munkásságának előrehaladásában. Bizonyítja a könyv, hogy az *Erdélyi Múzeum Egyesület* a legnagyobb nehézségekkel való küzdés közben is igyekszik nemes hivatását méltó módon betölteni. Mind az Egyesület, mind annak vezetői és tagjai készek minden áldozatra, hogy a magyar tudományosság előrehaladását és dicsőségét szolgálják.

A mindenképpen érdemes és kiváló munka előállítását a *Minerva Irodalmi és Nyomdai Vállalat* végezte. A munka műszaki kiállításra kifogástalan és minden tekintetben méltó a célhoz és tartalomhoz.

Dr. Szász Ferenc.

Miért visz a szomszéd sebb zöldséget a piacra?

Mért kis kertjét szakértelemmel műveli meg. Ma már nem elég az, hogy a magvakat elvessük a földbe és megvárjuk, amíg a répa, vagy káposzta annyira felnőjön, hogy a piacra vihessük. A piacon a háziasszonyok csak a szép zöldséget vásárolják. Igyekeznünk kell, hogy a mi zöldségünk legyen a legszebb. Ezt úgy érhetjük el, ha kertünket

Koncz Lajos: *Konyhakertészet* című, számos magyarázó-képpel díszített, tartalmas szakkönyve alapján műveljük meg.

A „Magyar Nép” Kiadóhivatala (Cluj, Str. Baron L. Pop 5.) 50.— Lej előzetes beküldése mellett portómentesen szállítja a könyvet.

Rövid hírek

Német mérnökök Kolozsváron. Hetvenkét német mérnökből álló tanulmányi csoport meglátogatta Kolozsváron a nagyobb ipari üzemeket. A német mérnökök tiszteletére a gyáripárosok szövetsége lakomát adott.

Emlékbélyeget adnak ki a new-yorki világkiállítás román csarnokáról. A román posta igazgatósága elhatározta, hogy a new-yorki világkiállítással kapcsolatban emlékbélyegeket ad ki. A bélyegek a világkiállítás román csarnokát fogják ábrázolni.

Beteg Maniu Gyula. Maniu Gyula súlyosan megbetegedett. Betegségét egy gennyező fog idézte elő.

Megindulnak az utjavítási munkálatok. A közmunkaügyi minisztérium legutóbb tartott ülésén elhatározták, hogy több főútvonalon megkezdik az uttest kijavítását. A közmunkaügyi minisztérium ezzel kapcsolatban az összes vármegyei mérnöki hivatalokhoz fontos rendelkezéseket küldött ki.

Gyilkolt a kuruzslónő. A regáti Bailesti községben Veta Nedoiu leányhoz kuruzslóasszonyt hívtak, hogy betegségéből gyógygyítsa. A kuruzslónő torokgyikot állapított meg és közönséges konyhakéssel felvágta a leány nyakát és ereit, hogy a leány „romlott vére” kifolyjon. A szerencsétlen leány meghalt, a kuruzslónőt letartóztatták.

Nagy robbanás volt Tókióban. Japán fővárosában, Tókióban egy vegyianyaggyár felrobbant. A robbanásnak nyolevan halottja és kétszáz sebesültje van. A robbanás következtében negyven ház rombadott.

Kutakat fúrnak Kolozsmegyében. A megyei főorvosi hivatal Kolozsmegyében 200 új kutat fog furatni, hogy a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátását biztosítsa.

Gyermekeket gázolt a gépkocsi. Balla Balázs, gyergyókilyénfalvi lakos négyéves, Anna nevű leánykáját elütötte egy teherautó. A szerencsétlen kisleányka meghalt.

A large, stylized illustration at the top of the page depicts various elements of agriculture. On the left, there are several wooden barrels and a basket. In the center, a cow and a horse are shown, with the horse pulling a wooden cart. On the right, a person is standing next to a piece of agricultural machinery, possibly a plow or harrow. The entire illustration is rendered in a simple, line-art style.

GAZDATUDOMÁNY

Hogyan készül a jó lóhere és lucerna széna?

A jó szénarétek fölszántása következtében a mesterséges takarmánynövények termesztése nagyon föllandult és náluk nélkül okszerű gazdálkodás, vagy hasznot hajtó állattenyésztés el sem képzelhető.

A mesterséges takarmánynövények között legfontosabbak és legerőteljesebbek a lóhere és lucerna. Mindkét növény a pillangós virágúak közé tartozik, tehát nitrogén gyűjtők, gazdai nyelven: talajgazdagítók. Utánuk olyan kitűnő állapotban marad vissza a talaj, hogy abban néhány évig, minden trágyázás nélkül a legigényesebb növények is nagyszerű eredménnyel termeszthetők.

Miután ezt a két takarmánynövényt ma-napság nemcsak a nagyobb, hanem a kiscgazdák is széles körben termesztik, szükségesnek látszik ismertetni azon eljárást, melynek alkalmazásával e két növény terméséből a legjobb minőségű szénát készíthetjük.

Megjegyzem, a gyakorlatban általában a lóheréből mindenütt szénát csinálnak, míg a lucernát inkább nyári takarmányozásra használják föl, hol zölden (ez a legkockázatosabb, tekintve nagy felfuvódást okozó tulajdonságát) hol fél-száraz, hol meg egészen száraz állapotában.

A széna készítésnek két módja van elterjedve. Az egyik eljárás azonos a réti széna elkészítési módjával. A gazda a lóher vagy lucerna lekaszálása után vár addig, míg a lekaszált rendek felső fele jól megszáradt. Mikor ez megtörtént, a rendeket megforgatja és megint addig vár, míg a rendek másik fele is megszáradt. Ennek bekövetkezése után a rendeket olyan nagy fiókokba gyűjtik, hogy 5—7 fiókból legyen egy közepes szekér széna. A gyűjtés és fölgereblyezés befejezése után másnap vagy harmadnap hazahordják a szénát és boglyába, esetleg szénatartóba elrakják.

A másik eljárás fában gazdag vidéken szokásosabb. Ott a gazda fából rendszeren három lá-

bon álló ágasokat csinál 9—12 drb. hosszú faggal. Ezeket az ágasokat kiviszi a lóhere vagy lucernás földjére és azokat a termés nagyságához képest sűrűbben vagy ritkábban fölállítja a lekaszált rendek közé. A rendeket a helyi szokásnak megfelelően minden forgatás nélkül egy-két napi száradás után fölrakja az ágasokra oly módon, hogy 6—8 ágasról legyen egy terü és a takarmány alsó része ne érje a földet, hogy a levegő szabadon járva az ágasban, a takarmányt belülről is szárassza. Mikor a takarmány az időjáráshoz képest rövidebb vagy hosszabb idő alatt megszáradt, behordható állandó helyére.

Fiatalabb koromban magam is megpróbáltam mind a két eljárást, de egyikkel sem voltam megelégedve. Az első módszer szerint gyűjtött fiókokból, míg megraktuk a szekeret, annyi levél — a széna legértékesebb része — hullott le a földre, hogy elfedte a fiók helyét és környékét. Az ágasokra rakott lóherrel vagy lucernával is ez a baj volt. Azon kívül az ágasok készítése, kihordása, meg hazavitele mind munkával, költséggel jár s mennyi bosszuság éri az embert, mikor rájön, hogy az ágasok egyrészét ellopják, elhordják a határról, vagy otthon hirtelenében nem kapván más fát, fölviszik a konyhába a tüzre. S ezért pörölni, összeveszni az asszonnyal nem fizeti ki magát, mert a kellemesnek éppen nem mondható következményeket boldog családi életem alatt már jó egynehányszor volt alkalmam tapasztalni.

Más, jobb eljárásról kellett gondoskodni. Addig próbálgattam, addig olvastattam a szak-könyvekből, szaklapokból, míg megállapodtam egy módszerben, mely teljesen bevált és meggyorsította a gyűjtést.

A lucerna vagy lóher lekaszálása után várokok, míg a rend felső fele eléggé megszáradt. Azután mindig reggel, a harmat fölszáradása után, megforgatom és forgatás közben ahol vastagabb a rend, jól elberzengetem vékonyra, hogy

mielőbb megszáradhasson. Este felé forgatni nem tartom jónak, mert az éjjeli bő harmat megint lenyomja a rendeket s a cél ninesen elérve. Forgatás és berzengetés után, ha azt jól végeztük, másnap reggelre, legkésőbb озsonna időre megszáradnak a rendek, mikor hozzáfoghatunk a gyűjtéshez. Nem fiókokba gyűjtjük, hanem 100—120 cm. magas, egymástól 40—50 cm. távolságból álló, takaros villahegyekbe és két sorban olyanformán, hogy közöttük a szekér jól elférjen. Ha a gyűjtés megvan, fölgereblyéztük a területet és a gereblyézést a villahegyek tetőjére tesszük. A villahegyek puhán rakandók össze és nem szabad lenyomni azokat, hogy a meleg levegő minden oldalról bele menve, tovább szárrithassa. Gyűjtés után ha lehet azonnal, különben pedig másnap reggel a harmat fölszáradása után, igyekezzünk a szénát hazahordani. A szekérral a villahegyek közé állunk és mindkét oldalról fölhányjuk a villahegyeket a szekérrre. Otthon akár boglyába, akár szénatartóba tesszük a szénát, ajánlatos a boglya vagy szénatartó közepére egy-két méter hosszú és 15—20 cm. vastag gömbölyű vagy szegletes oszlopot tenni, mely a szénarakás emelkedésével folyton fölfelé huzatik egészen a tetőig. Mikor a boglya készen van, az oszlopot leeresztjük a földre. Azután sátéval, ha az ninesen, szalmával jó vastagon befedjük a boglyát és négy oldalról, négy hosszú karót (póznát) teszünk a tetőről az oldalakra leeresztve, hogy a szelek meg ne bontassák a tetőzetet. Az oszlop levevésével visszamaradt és a betetezés aljáig érő kéményforma üreg arra való, hogy az esetleges nem tökéletes kiszáradás következtében kifejlődő meleg a tetőzetten át kimehessen. Ily módon a legcsekélyebb veszteség nélkül, kitünő minőségű lóher vagy lucerna szénát készíthetünk.

Bár feleslegesnek látszik, azért nem árt néhány megjegyzést fűznöm a fentiekhez.

1. Míg a réti széna és sarju azt szereti, hogy a gazda mindig benne legyen, azaz állandóan forgassa, berzengesse, mert csak így lesz a finom jó széna és sarju, addig a lóherének és lucernának árt a folytonos mozgatás.

2. Harmatos vagy száraz állapotban nem szabad sem a lóherhez, sem a lucernához nyulni. A kettő közötti rövid ideig tartó idő fölhasználása a leggazdaságosabb a levelek lehullásának megakadályozására.

3. Míg a szénafüveknél a kaszálási idő a növények legnagyobb részének virágzásakor áll be, a lóher és lucernánál nem ez az irányadó, különösen az első és második kaszálásánál. Ha azt látjuk, hogy a lóher vagy a lucernát a megdőlés fenyegeti, akkor azonnal kaszáljuk le, mert ha lefekszik a növény, nehezebb a kaszálása és könnyen rothadásnak indul az alja nedvesebb időben. A lucerna harmadik és későbbi kaszálásai már lassabban fejlődnek, a megdőlés kizárt s lehet várni a kaszálással addig, míg az első virágok megjelennek.

4. Jó szénát csak jó időben lehet csinálni. Rossz, esős időben, minden tudomány esődt mond. Miután a gazda állandóan a szabad természetben dolgozik, kell ismernie azokat a jeleket, melyek a tartós, jó időt jelentik és az alkalmat ki kell használnia minden halogatás nélkül. A kaszálási időpont megválasztása tekintetében nálunk az a jelszó járja: „*Ki esős időben kaszál, jó időben gyűjt!*“ Ez a legtöbbször be is válik, de néha, ha ritkán is, az ellenkezője is megtörténhetik.

5. Előfordulhat sokszor az is, hogy amikor a lóher vagy lucerna villahegyekbe össze van gyűjtve, egy-két, hirtelen jövő futó zápor megveri. A záporok elmúltával, ha kisütött a nap és fölszáradt a víz, megnézzük a villahegyek tetőjét s addig, míg nyirkosok, rendszeren egy-két arasznyi vastagságban leszedjük, elterítjük, megszárrítjuk és újra összerakjuk. Ez a megbecsülhetetlen előnye a villahegyeknek, hogy nem ázik át, csak a legfelső része és így a takarmány nagy része szárazon marad. Viszont az is meg-esik, hogy előre nem látható okok miatt egy-két napig késik a takarmány behordása. Ilyenkor a behordás reggelén, a harmat fölszáradása után, a villahegyeket fölfordítjuk, hogy az alsó felük kerüljön felül, mely a legszárazabb időben is megereszkedik, megnyirkosodik. Egy-két óra

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

alatt megszárad a fenék, mely után aggodalom nélkül behordható. A villahegyeknek jó völgyet, illetve tetőt kell csinálni, hogy a beázás mérve a legkisebbre csökkenthető legyen.

6. Ha a lucernát nyári takarmányozásra használjuk föl, akkor a fentebb leírt módon, de már 75%-os száradásnál fölgújthetjük. Mivel az aratás és hordás előtt a csürok még üresek, a lucernát a csürbe rakhatjuk egy méter ma-

gasságban. Csak arra kell ügyelni, hogy úgy rakjuk le, hogy tapotás ne érje. Így puhán marad és amíg elfogy, minden veszteség nélkül olyan értékes szénánk van, mely a jármás állatokat a legnagyobb munka idején is minden erőtakarmány nélkül kitünő állapotban tartja.

(Székelykocsárd.)

Kónya Gerő,

birtokos, okleveles gazdatiszt.

Távolítsuk el a felesleges málna sarjakat!

A felesleges málnasarjak eltávolításának fontosságát az okszerűen gazdálkodó gyümölcstermesztő jól ismeri. A málna is épen úgy megköveteli az ápolást, ritkítást, kötözést, mint egyéb növény. Különben rendkívül elburjánzik, valóságos megközelíthetetlen bozót lesz az ültetvényből. A málna jellegzetessége, hogy két éves vesszein hozza termését. Ez a tulajdonsága szabja meg a kezelés módját. Így 1 méter távolságu sorokban ültetett növény felett két sor drótot húzunk (a földtől egy 50 és egy 100 centiméterre) és ehhez kötjük az új telepítésű növény 1—2 meglevő vesszejét, amely idei gyümölcstermés után ősszel elszárad. A következő évben termő vesszők már most tavasszal törnek elő a talajból. Ezek a „sarjak“ rendszeren feles számban jelentkeznek. Gyakorlati tapasztalat alapján egy-egy tövön 5—6 vesszőre fejlődő sarjnál többet nem szokás megtűrni. A tő közelében erősebben fejlődő 5—6 sarjat kiválasztva, ha elérték az első drót magasságát, legyező alakban kiközlözzük. Így biztosítottuk a következő évi termést. A többi, tehát felesleges sarjat, kiásva gyökereitől, eltávolítjuk. A nyári időszak alatt az esetleg előtörő újabb sarjakat ismét eltávolítjuk. A kiválasztott és megtürt 5—6

sarj az erőteljes növekedéssel vesszővé fejlődik és a jövő évben termést hoz. Az évről-évre fogauatosított eljárással rendszeren kapálható, jól megközelíthető termő telepet nyerünk. A kiszedett gyökeres sarjak felhasználhatók pótlásra, sőt így egy esztendő alatt jelentős szaporítást is végezhetünk állandó iskolázásuk által.

Hogyan lehet bő kukoricatermést elérni?

Sz. G. Iárgai (Kolozs megye) előfizetők levélben közölte velünk, hogy miképpen ért el holdanként 20—22 mázsa szemtermést kukoricából. Előfizetők leírja, hogy a kukoricát négyzetbe vetette és háromszor is kapálta. Hangsúlyozza, hogy a kapálással nem szabad megkésni, mert a kukorica megsínyli. *Előfizetők levélének végén arra hívja fel lapunk kisgazda olvasóinak figyelmét, hogy fiaikat járassák gazdasági iskolába.* Leírja, hogy alkalma volt egy levelet olvasni, amelyet dr. Nagy Endre, a csombordi gazdasági iskola igazgatója írt az iskola egyik növendékéhez. Nagy Endre leveléből előfizetők megállapítja, hogy Nagy Endre igazgató valósággal édesapjuk a növendékeknek. Ha a növendékek meghallgatják tanácsait, bizonyosan boldogulnak! — Hangsúlyozza, hogy Nagy Endre akkor is állandóan jó tanácsokkal látja el

növendékeit, amikor már azok kikerültek az életbe. Levelét azzal fejezi be, hogy kevés szülő fektet annyi súlyt gyermekei nevelésére, mint amilyen lelkiismeretesen vigyáz Nagy Endre igazgató a növendékek szellemi és lelki nevelésére.

Mezőgazdasági traktorok után nem kell adót fizetni!

A pénzügyminiszter rendeletet bocsájított ki, amelyben figyelmezteti az érdekelteket, hogy a *mezőgazdasági munkálatoknál használatos traktorok mentesek minden adó alól.* Az erre vonatkozó rendelkezést a pénzügyminisztérium az összes adóhivataloknak megküldötte. Az érdekeltek az adóhivataloknál megtekinthetik a rendeletet és sérelem esetén jogorvoslással élhetnek.

Helyreigazítás.

A lapunk 18-ik számában megjelent „Uj gazdák“ című cikkbe, amelyet Csala Gyula gazdasági iskolai tanuló írt, nyomdai hiba került. Csala Gyula a henger használatának módjairól értekezett cikkében. Ebben a részben, bár a szöveg értelméből világosan kitünik, hogy a hengert *laza* talajok tömitésére használjuk, egy helyen az áll, hogy a hengert akkor használjuk, amikor a talaj tömöttödött. A „tömöttödött“ szó helyett „laza“ értendő

* Szövetkezesek *

Értékes beszámoló és jövőévi munkaterv.

Általános érdeklődés mellett és mindvégig magas színvonalu vita és beszámoló keretében tartotta meg a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja évi rendes közgyűlését. A központ vezetőségének nevében gróf Bethlen László számolt be a szövetkezeti Központ munkásságáról. Előadta, hogy sikerült a szövetkezetek hitelkereteit fölemelni és megkezdődött a takarékbetétek gyűjtése is. Bethlen László előadta a jövőévi munkatervet és bejelentette, hogy a székelység egyik legfontosabb gazdasági intézményét, a marosvásárhelyi tejfeldolgozó telepet ki fogják bővíteni. A vezérigazgató a jövőévi munkatervet közé sorolta a székház építésének, továbbá a szövetkezeti előadásoknak és téli gazdasági tanfolyamoknak a kérdését.

Éleltrevaló gondolat.

Kováts Béla, nyárádszeredai előfizetőnk levelet intézett szerkesztőségünk-höz. Levelében a következőket adja elő. A marosmegyei Földműves Szövetség ézevi gyűlésén közérdekű indítvány hang-

zott el mezőgazdasági értékesítő és beszerző szövetkezet létesítése tárgyában. A marosmegyei Földműves Szövetség bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására és felkér mindenkit, akinek a tervvel kapcsolatban mondanivalója van, hogy elgondolását Kováts Béla titkár címére küldje el. Címe: Nyárádszereda-Miercurea-Nirajului.

Szerkesztő megjegyzése. Mi is örömmel üdvözljük a tervet, mert valóban úgy ál a dolog, hogy jelenleg a gazdák szervezetlenségük miatt termékeiket olcsón értékesítik és a gyáripari cikkeket drágán szerzik meg. Nem lehet elhanyagolni a nagy anyagi veszteséget, amely ilyen módon a gazdákat éri. Így például, ha feltesszük, hogy egy községben évente a gazdák 20 vagon gabonát adnak el és a közvetítő kereskedelem mázsánsként csak 20 lejt keres, ez is 40 ezer lejt éveme, amit a jól szervezett szövetkezeti rendszer nagyrészen a termelőknek tudna biztosítani. Mi is szívesen közvetítjük tehát a kérést: a tárgy iránt érdeklődő olvasóink szóljanak hozzá a kérdéshez és véleményüket írásban küldjék el Kováts Béla fennt közölt címére.

Megindult az állatkivitel Berlin felé.

Csehszlovákia felosztása után a Halmin át vezető, közvetlen összeköttetés Prága és Berlin felé megszűnt. A romániai állatkereskedőkre ez rendkívül hátrányos volt, mert Halmiból naponta 10—15 vagon élő állatot szállítottak Prága, illetve Berlin felé. A német kormány közbelépésére Halmi és Prága között helyreállott a közvetlen vasuti összeköttetés és megindult az élőállat kivitel.

Megdrágult a faszeg.

A romániai faszeggyárak központi irodája a faszeg árát kilónként 5 lejfel emelte. A szeg

gyári ára az eddigi 30 lejt helyett 35 lejt lett.

Terményárak a Bánátban.

Búza 370—375, kukorica 370, zab 450, sörárpa 400, takarmány árpa 380, napraforgómag 420, tökmag 750 lejt mázsánsként.

Terményárak Kézdivásárhelyen.

Búza 420, rozs 340, árpa 400, zab 450, kukorica 440, lencse 600, krumpli 160 lejt mázsánsként,

Tejtermékek árai Kézdivásárhelyen.

Tej 4 lejt literenként. Vaj 80 turó 36, orda 20 lejt kilónként.

Mindenki lehet ballerina. Rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket közöl erről Délibáb új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Különajánlat!

Szállítunk:

120 Lejért 10 bokorrózsát
200 Lejért 20 bokorrózsát

a legmodernebb fajokban, az összeg előzetes beküldése vagy utánvét ellenében, csomagolva, díjmentesen az ország bármely postahivatalához.

Ambrosi, Fischer & Co. Aiud, Jud. Alba.

(Rózsák egészen május végéig ültethetőek.)

Művelődési mozgalmak.**Az egyenlő jogok hirdetése.**

Ezelőtt 91 esztendővel, 1848 május 15-én nagy napja volt Balázsfalvának, ennek a kis román helységnek, mely a két Küküllő találkozásánál fekszik. Erdély minden részéből érkeztek a románok egy nagy gyűlésre, melyet ebbe a kis városkába hívtak össze a román nép kívánságainak megállapítása céljából. Körülbelül mintegy huszonötezer ember jelent meg. Mivel a kis városkában nem fértek el, a határban lévő nagy mezőn gyűltek össze, melyet a románok azóta a „szabadság mezejének“ neveznek. A magyar hatóságok a külföldi románoknak is megengedték a gyűlésre való beutazást. Így azon megjelentek a moldvai és havasalföldi országok előkelő vezetői is. Cuza Sándor, a románok későbbi nagyhirű fejedelme szintén résztvett a balázsfalvi gyűlésen. A gyűlés elnökei Saguna András görög-keleti és Leményi János görög-katolikus román püspökök voltak.

A románság balázsfalvi gyűlése elé mindenfelől nagy várakozással tekintettek. Ugyanis az 1848-ik esztendő Erdély összes népei számára nagy változásokat hozott. Erdélyország azelőtt mintegy 150 esztendeig osztrák uralom alatt élt. A magyarok azonban szerették volna, hogy visszakerüljön abba a helyzetbe, melyben Erdély a mohácsi vész előtt volt, mikor is Magyarországhoz tartozott. Ezért követelték már 1790-től kezdve az egyesülést. Ez a kívánság 1848-ban meg is valósult, mert a pozsonyi országgyűlés kimondta a két ország egyesítését, azzal a feltétellel, hogy ezt az erdélyi országgyűlés is szavazza meg.

A balázsfalvi gyűlésen összegyűlt románág előtt egy híres román szónok, Bärnutiu Simon mondott nagy beszédet. Ebben a beszédben részletesen kifejtette a román nép kívánságait és követeléseit. „Népünk teljes nemzeti szabadságot követel! — mondotta többek között. — Az országban nem csak egy nemzet van, hanem több is, hiszen románok, magyarok, szászok élnek benne. Mindenkinek nemzeti szabadságot kell adni. Többnyelvű államban a nyelv egységét követelni istentelen gondolat. Ezért a törvény előtti egyenlőség nem elég, ha a bíróságok előtt csak az államnyelven lehet beszélni. Igazi szabadság csak nemzeti szabadság lehet. Aki azt mondja, hogy idegenek iskoláiban is lehet

tanulni és művelődni, az azt akarja, hogy nemzetünk vak maradjon és más nemzetek szolgálya legyen. Nemzetiség nélkül sem világosság, sem szabadság nincs, hanem mindenütt csak sötétség és dermedtség. Ami a víz a halnak, levegő a madaraknak és minden élőlénynek, az a nemzetiség minden nép számára. Benne születünk, mozgunk és élünk, vele és általa vagyunk összeköttetésben ősinkkel és utódainkkal.“

Bärnutiu beszédének hatása alatt a románok 16 pontban foglalták össze követeléseiket, hogy azokat az országgyűlés és az uralkodó elé terjesszék. Követelték mindenekelőtt, hogy a többi erdélyi nemzetek mellett a külön román nemzet jogait is ismerjék el. A románság az országgyűlésen, polgári és katonai pályákon számának megfelelő helyet kapjon. Minden évben tarthasson külön nemzeti gyűlést. Legyen gondolat-szabadság, egyéni és gyülekezési szabadság. Állítsanak román nemzetőrséget, román tisztekkel. A román papokat az állam fizesse. Államköltségen építsenek elemi- és középiskolákat és egy külön egyetemet. A tanárokat a nemzet válassza s a tantervet is a nemzet állapítsa meg.

Végül kimondották, hogy amennyiben a kívánságokat nem teljesítik, a román nép nem pártolja az uniót, vagyis Erdélynek Magyarországgal való egyesítését.

Miután e kívánságokat az országgyűlésen megismerték, részben teljesítették is. Ám az egésznek a teljesítésére csak azután kerülhetett volna sor, miután a két ország csatlakozását a kolozsvári országgyűlés már megszavazta. Ezért a románok vezetői tiltakoztak ellene s mikor az osztrákok a magyarság ellen háborút indítottak, az erdélyi románok az osztrákokhoz csatlakoztak. Így az erdélyi népek szembekerültek egymással s ennek következtében az osztrákok valamennyiüket leigázták.

Az erdélyi románok azonban mindig emlékeztek a balázsfalvi népgyűlésre, melynek napját évenként megünnepelték s most is megünnepelték. Ez az ünnep emlékezteti őket arra az eseményre, amely által ezelőtt 91 esztendővel kifejezték kívánságaikat és elképzeléseiket Erdély népeinek egyenlő jogairól és jövőjéről.

Mulattató

ÉDESANYÁM.

Kinek szeme ragyogott fönn
Bölcsőm felett égi fényben?
Kinek hangja védett, kísért
Át a félős sötétségen?
Csókjával ki ébresztette
Szívemet, mint tavaszi fán
A rügyet a nap melegje? —
Édesanyám, édesanyám.

Betegágyam őrizője
Ki volt lázas éjszakákon?
Ki hajolt rám mosolyogva,
Hogy szíve csak titkon fájjon?
Két kezemet összefogva
S puha karját fonva alám, —
Ki tanított „Isten“ szóra?
Édesanyám, édesanyám.

Ki vezette első léptem?
Ki csókolta első könnyem?
Kinek szeme kísért messze
Iskolába télidőben?
Kezemet ki melengette?
Ingecskémét ki varrta rám?
Ki csent cukrot kis zsebembe?
Édesanyám, édesanyám.

S most, hogy járok idegenben,
Kinek szíve jár itt velem?
Rám könnyez az esőcseppben,
Rám sóhajt a falevele,
Megesókol a fáradt éjben,
Melegít a hideg tanyán,
Megbocsát, ha rosszul éltem...
Édesanyám, édesanyám

Kinek neve legyen egykor
Legutolsó szó a számon?
Kinek képe boruljon rám
Lecsukodó szempillámon?
Isten elé majd ki visz el
Síron túl is vigyázva rám
Hétfájdalmu Mária-szívvvel...?
Édesanyám, édesanyám.

Bodor Aladár.

A hernyó.

Tudom, hogy utáljátok a hernyót. Én se szeretem. Senki se szereti, csak az énekes madarak. Az énekes madarak is csak úgy szeretik, hogy megeszik.

No, köszönöm, hogy engem úgy szeressen valaki, mint az énekes madarak a hernyót!

— De hát miért utálatos a hernyó?

— Azért, mert olyan puha a teste, hogy ha megfogják, szétfreccsen. Meg azért is, mert nem ismerjük a lelkét, csak azt látjuk, hogy az egész élete folytonos kártevés: megeszi a virágainkat, káposztánkat, almánkat, eseresznyénket, megeszi még a bimbókorban.

Pedig a hernyó csakugy az Isten teremtménye, mint mi vagyunk. Ő, a nyomorult féreg, nem tehet arról, hogy hernyónak született. A nap melege kikölti az icurka-picurka kis tojásokból, s ő egyszer csak ott találja magát tömördek apró kis testvérével egy zöld levélen, ami neki enni valója is, meg háza is egyuttal.

Képzeljétek el, hogy ti, mikor először nyitjátok fel a szeméteket, egy akkora turós lepényen találjátok magatokat, mint az iskola udvara, vagy egy akkora eseresznyében, mint a templom. Bezzeg megörülnétek a jó állapotnak, s ti is csak hozzáfognátok a hajlékotok falogatásához.

Hanem azért annyit nem tudnátok enni, mint a hernyó.

— Tudjátok-e, mennyit eszik a hernyó?

— Huszonnégy óra alatt vagyis egy nap alatt éppen annyit eszik, mint amennyit a teste nyom. Szeretnén én látni azt a gyereket, amelyik akkora peccsenyét meg tud enni, mint amekkora ő maga. Azt mondanám neki:

— No pajtás, nem tartanálak el száz forintért sem egy hónapra.

De mi is lenne belőlünk, ha a hernyók akkorák volnának, mint a gyerekek? Megennék egy hét alatt az egész világot!

Szerencsére a hernyók kicsinyek. Némelyik, mikor kibúvik a tojásból, csak

akkora, hogy alig lehet meglátni. Egy kis szilva-fa levelén száz is megfér.

Eleinte csak azon az egy levélen élnek, de im hogy folytonosan eszegetik azt az egy levelet, egyszer csak arra eszmélnek, hogy se paplan, se asztal, széjjelebb kell nézni a világba.

Akkor aztán megoszlanak. Egyik jobbra, másik balra. Van a fán levél elég, meg nő is mindennap szüntelenül. Levélről levélre mászva zabálnak naphosszat, csak éjszakára gyűlnek megint össze egy fátyolszerű fészekben, amit a nyálukból szövögetnek.

De van olyan hernyó is, amelyik nem nappal eszik, és nem él társas életet. Iyen a káposzta hernyója. Az nappal a földbe rejtőzködve alszik, és csak este buvik ki és mászik a gyöngye káposztára. Eszik reggelig.

Reggel, mikor meghallja a rigó nótáját, fölemeli a fejét és bizonyára így gondolkodik:

— Hohó! Itt van már a hernyók elensége. Szaladjunk!

Azzal egy-kettő: befurakodik újra a földbe és nekifekszik az alvásnak.

Van aztán még olyan hernyó is, amelyik azt mondja:

— Nem félek én sem a rigótól, sem a fülemilétől. Van énnekem olyan bundám, hogy azt nem meri lenyelni senki.

A szőrös hernyó beszél így, a *papmacska*, amelyik köröskörül el van borítva hegyes, egyenes szőrökkel. Ahhoz csakugyan nem nyul a rigó, sem a fülemile. Hanem bezzeg a kakuk-madár nem olyan finnyás. Az, amint megpillantja a szőrös hernyót, azt mondja:

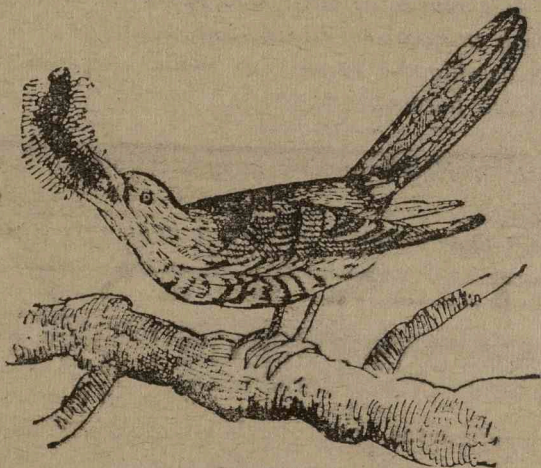
— Gyere csak, koma, éppen nekem való vagy!

Azzal úgy bekapja, hogy a hernyó még jajdulni sem ér rá ijedtében.

De néha annyi a hernyó, hogy az énekes madarak nem győzik megenni. Olyankor szomorú az esztendeje a gyümölcsös kertnek. Alig egy-két alma, alig egy-két szem szilva lóg a fákon. A cseresznyét

meg, ami kevés mutatkozik, egy apró légyfaj teszi kukacossá. (Mert abból a kukacból, ami a cseresznyében van, kis fekete légy lesz.)

A hernyó, mikor már megnőtt, egy napon körülkötöti magát eszillogó fonállal, vagy pedig saját testének a nedvességéből kérget esinát magának és elalszik benne. Egyik rövidebb ideig, a másik hossz-

A kakuk.

szabb ideig. Azt a burkolatot, amit maga körül szőtt, gubónak nevezzük. A gubó burkolata olyan erős, hogy sem az eső nem hat át rajta, sem a madár nem bírja felválni.

A hetekig tartó alvás alatt átalakul a hernyó. Hat lába megnő, a többi elvész. Az oldalán szárnyak nőnek, és a két szem is szebbé fejlődik. Végre egy napon felébred. Kirágja, kikarmolással magát a gubóból és kimászik.

Még nem tud repülni. Szárnya a teste körül gyöngye patyolatként van körülcsavarodva. Az a patyolat nedves. A napfényre mászva, bontogatja, szárítgatja.

Akkor már nem hernyó. Gyönyörű pillangó. Mikor a szárnya megszáradt, föllebben vele a levegőbe és száll, csapong ide-oda könnyedén, virágról-virágra és fáról-fára. Csupa játék, csupa gyönyörűség az élete.

G. G.

Olvassátok a „Keleti Ujság“-ot!

Anyómnak!

Az én anyómnak már hófehér a haja.
 Nemcsoda: volt neki sok gondja, sok baja.
 Áldott volt élete, hét gyermek a házban,
 Köztük hol ez, hol az, feküdt súlyos lázban.
 S volt, hogy a lábunknál ott állt már a Halál,
 Jaj! a csontkaszája mindjárt el is talál...
 Csak anyánk volt bátor csak benne volt erő,
 Forró imádsága fenn az eget verő.
 Bár már révedezve tulvilágba tértünk,
 Ő csak imádkozott, imádkozott értünk.
 Mire becsillant a hajnal fény sugára,
 Egetvivő harcnak élet lett az ára.

Elüzte a Halált anyánk nagy szerelme.

Az én jó anyómnak hófehér a haja.

Nem csoda: volt neki sok gondja, sok baja.
 Heten voltunk, kikért éj s nap egybefutott,
 Színház, vígság bizony neki kevés jutott.
 Hét gyermek gondjával tova tűnő évek,
 Öcséim, bátyáim s mi hárman nővérek.
 És ő felnevelte mindenik gyerekét.
 Igaz, a Sors rajtunk görgeti kerekét —
 De hogy helyünk álljuk, drága édes anyánk,
 Neked köszönhetjük — Neked mond most a
 szánk,

Forró köszönetet, imádságot érte.

Hogy a szívünk vágya valósággá váltott.
 Légy te az anyák közt, légy te áldva áldott.

TELEKYNÉ FERENCZY MARCELLA

Apróságok • Adomák

A jávorszarvas, mint háziállat.

Az Északkeurópában élő jávorszarvas nagyon könnyen szelidíthető. Korunkban haszonállatnak már nemigen tartják, régebben azonban gyorsasága miatt nagyrabecsült háziállat volt. Az északi országokban különösen azt a tulajdonságát becsülték nagyra, hogy a legnagyobb hidegben és a legnagyobb hóban is kitűnően tudott futni. XI. Károly, svéd király futárai állandóan jávorszarvason utaztak. A jávorszarvas gyorsaságára jellemző, hogy a futárok az állat segítségével naponta harminchat mérföldet, vagyis 270 kilométert tudtak megtenni. Még pedig olyan utakon futotta be a jávorszarvas ezt a távoiságot, ahol a ló a nagy hó miatt egyáltalában nem tudott volna előrehaladni.

Svédországban külön törvény szabályozta a jávorszarvas tartásának jogát. Magánosok nem tarthattak jávorszarvast azzal az indokolással, hogy a jávorszarvas

rendkívül gyors állat és így a bűnözők és gonosztevők könnyen elmenekülhetnek a hatóságok elől. Még egy érdekes törvény volt a jávorszarvas tartására vonatkozólag. Nagyon sok városban a hatóságok sem tarthattak jávorszarvast, illetőleg a jávorszarvasok az utcán nem közlekedhettek azzal az indoklással, hogy a lovakat ne ijesztgessék. A lovak ugyanis a furcsa külsejű állattól félnek.

Mit ér az ember tudománya?

Sokan vitáznak afölött, hogy az ember tudománya felül múlja-e a természet erejét, vagy pedig a természet hatalmasabb és bölcsőbb a legkiválóbb tudósnál? Az ember tudáserejének indoklására felhozzák, hogy vegytan és a természettan terén az emberiség óriási eredményeket ért el. Felhozzák továbbá, hogy az orvosi tudomány és a villamosság teljesen új alapra fektették az emberiség életét. A tudomány különböző ágaiban nyert tapasztalatok alapján a mezőgazdálkodás nem remélt fokra fejlődött. Azok, akik a természet fölénye

mellett kardoskodnak, indokolásul felhozzák, hogy a Szentjánosbogár és általában a világító állatok sokkal gazdaságosabban világítanak, mint a legtökéletesebb emberi fényforrás. A se-lyemhernyó által készített fonalat az ember, a vegyi tudomány legujabb eszközeinek felhasználásával sem tudja utánozni. A vegyészek még csak a legkezdetén tartanak annak, a tudománynak, amit minden fűszál el tud végezni, amikor földből és levegőből szerves anyagokat készít. Hiába mondják tehát — állítják ennek a felfogásnak a hívei, — hogy a „tudás hatalom“. Mert az ember meg sem közelíti a természet munkájának csodálatosságát.

Ezzel szemben az igazság a középuton van. Bizonyos, hogy a természet sokkal nagyobb dolgok alkotására képes, mint az ember. A kérdést azonban nem lehet felállítani abban a formában, hogy a természet, vagy az ember hatalmasabb-e? Hiszen minden alkotásnak előfeltétele a természet és a természetben megnyilatkozó erő. Bizonyos

azonban, hogy az utóbbi évtizedekben az ember a természet erőinek felhasználása terén óriási haladást tett, hogy nem szégyenkezhetik, ha összehasonlítják munkáját a természet munkájával.

Jó alvó soffőr.

Az Északamerikai Egyesült Államok Brandhord nevű városában történt az alábbi érdekes eset. Egy gépkocsis-vezető kocsiját lejtős domboldalon állította meg. Itt hosszú ideig kellett várakoznia és elaludt. A kocsis fékje közben kikapcsolódott és a kocsis legurult a domboldalról. Nekiszaladt egy telefonpoznának és alaposan megsérült. A közelben levő rendőr odasietett, hogy segítséget nyújtson. Csodálatosképpen a kocsis vezetője még mindig aludt és csak, miután a rendőr felébresztette, tudta meg, hogy milyen veszedelemben forgott.

A zene veszélyezteti a békét!

Wandenberg, amerikai szenátor a következő kijelentést tette: — Valahányszor a katonabanda lelkesítő hangjait hallom, mindig kételkedem abban, hogy valóban hiva vagyok-e a teljes mértékű békepolitikának?

Az amerikai szenátor nyilatkozata végeredményében azt jelenti, hogy teljesen békés politikát csak úgy lehetne folytatni, hogyha az emberekben megszűnne minden lelkesedés. Ez pedig lehetetlenség, mert lelkesedés nélkül az emberiség életé üressé változnék.

Ki mondott nagyobbat?

— Nálunk annyi hal van a folyóban, hogy a halakat vederrel lehet merni a vízből.

— Az semmi! Nálunk annyi hal van a folyóban, hogy amikor vizet akarunk meríteni, előbb a halakat félre kell lökni, hogy a vízhez férhessünk.

Festőnél.

A festő arcépet készít és nagyon bosszantja, hogy az illető állandóan bírálgatja a képet. Hol az orrával, hol a szájával, majd a fülével nincs megelégedve. A festő végül is megmérgeződik és így szól:

— Ha nem hagyja abba a bírálgatást, úgy festem le, mint amilyen!

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej (orvosi tanácsokért 30 lej) könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

N. K. Margitta. Levelében írja, hogy a Magyar Nép 1938 évi 34-ik számában ismertetett módon tett el fekete afonyát és az afonya megromlott. Soraira válaszolva közöljük, hogy tévedésnek esett áldozatul, mert mi nem a fekete, hanem a vörös afonya eltevési módját ismertettük. A vörös és a fekete afonya eltevési módja között ugyanis lényeges különbség van. A fekete afonyát ugyanúgy kell eltenni cukorral, mint más gyümölcsöket. A vörös afonyát lehet az említett módon, vízzel eltenni. Egyébként mindkét afonya felhasználására vonatkozólag közöljük, hogy izlés szerint

Tapasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.

GAZDATUDOMÁNY

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

című közel 700 oldalas, számos magyarózó képpel diszitett, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül.

Igyekezék mindeki mielőbb beszerezni a

GAZDATUDOMÁNY

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

Megrendelhető a Magyar Nép kiadó, hivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.

kell az *afonyát* cukrozni, vagy fűszerezni. Kérjük, sziveskedjék említett cikkünket még egyszer alaposan elolvasni és meggyőződni, hogy abban a *vörös afonyáról* volt szó.

F. J. Az elnyillott orgona (bostyán) bokrokat elnyilas után meg kell metszeni, mert akkor jövőre dusan fognak virágozni. Ettől eltekintve is nagyon esunya a bokrokon a száradó virág és a kimagzott szár. A metszéssel sietni kell, hogy a bokornak ideje legyen új hajtásokat nevelni és hogy az új hajtások a téli fagyok beálltaig jól megérjenek. Ha ilyen módon járunk el, minden évben biztosítjuk az orgona-bokrok dus virágzását. A metszésre éles ollót, vagy kést használjon, hogy a vágási felületek legyenek simák és hamar gyógyuljanak be.

Érdeklődő. Irák és Irán két különböző állam. Iránnak nevezik a régi Perzsiát. Így tehát lapunkban helyesen közöltük, hogy Iránnak jelenlegi uralkodója négy éves gyermek. Egyébként sziveskedjék elövenni a térképet és Ázsia nyugati részén megtalálja a két államot.

T. Gy. A gyümölestermés megritkítása minden esetben indokolt. Fiatal fáknál különös jelentősége van, mert a termés megritkításával elérjük, hogy a fák a termés érlelése mellett kitünően növekednek. Miut irja, fái nem részesültek metszésben. Ez nagy hiba, mert így nem fognak rendes koronát nevelni. Az ágakat tehát vágja vissza úgy, hogy két-harmadrészüket maradjon meg.

A torpedó magyar találmány. Rendkívül érdekes cikkben számol be Tolnai Világlapja a tengeri ütközetek legfélelmetesebb fegyverének a torpedónak feltalálójáról, aki magyar ember volt. A cikk elmondja milyen volt az első torpedó, hogy jött rá a magyar tengerészkapitány a torpedó feltalálásának gondolatára.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár,
Scriy. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

W. K. Pankota, D. G. Andrásfalva, Sz. J. Vervölgy, Sz. G. Mezőtelegd. B. L. Bolgártelke.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Köszönik érdeklődésükkel, hogy megbízottaink közül az egyik rövidesen felkeresi a Mezősége és Szolnok-Doboka megye szamosújvári és kékesi járásaiban levő előfizetőinket, míg a másik Háromszék megyében a kézdvászárhelyi járásban levő előfizetőinket látogatja meg. Látogatásuk célja az, hogy a kinnlevő hátrálékokat beszédjék és lapunk részére új előfizetőket gyűjtsenek. Felkérjük tehát mindazon előfizetőinket, akik ezekben a körzetekben laknak és még nem fizették ki hátrálékaikat vagy pedig a f. évi előfizetési díjat, sziveskedjenek megbízottunknál ezt megtenni és a díjat szabályos nyugta ellenében kifizetni. Miután megbízottaink az említett vidékekre már kinn voltak, ennél fogva célszerű, ha előre gondoskodnak a pénzössze gyűjtéséről, hogyha megbízottunk megjelenik községükben, minden késedelem nélkül fizessék ki fennálló tartozásaikat. Azon előfizetőinkhez, akikhez ez alkalommal megbízottak nem mehetnek ki, postautalvány felhasználásával felszólítást küldünk és kérjük,

hogy az ott feltüntetett összeget küldjék be kiadóhivatalunkhoz, annál is inkább, mert a közeledő és gyenge nyári idény miatt minden pénzre szükségünk van.

V. A. Alsószentmihály. A lapot minden héten pontosan kiküldjük s így érthetetlen, hogy miért nem kapja pontosan. Esetleg közölje a házzámát, hogy a kézbesítés pontosabb legyen.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: **B. B. Prázmár 155, N. K. Margitta 300** (ebből 150 lej előfiz-re), **B. J. Nagyvárad 150, Sz. I. Biharpüspöki 155, özv. Sz. J-né Erdőhegy 150, dr. L. J. Világos 155, K. A. Nagyszalonta 150, Sz. S. Nagyvárad 155, Sz. J. Bél 280, S. P. Hosszufalu 155, Cs. I. Tölgyes 150, B. F. Barátos 155, özv. G. Sz. I-né Nagyvárad 155, B. M. Biharszentandrás 155, K. E. Apahegy 155, T. A. Nagytapoly 230, (ebből 80 lej Mezőg. Szemlének átadva), Sz. Sz. Szilágyipér 150, D. J. Bölön 155, Bikfalváról: B. L. 155 és Fogy. Szöv. 155, Sz. I. Nagyszántó 155, T. F. Nagyszalonta 125, D. S. Erköbölket 150, M. J. Asszonyvásár 155, Ifj. B. G. Világos 155 lej.**

Műlep hengerpréssén készítve
kilója 240 lej.

Salakmentes viaszt átdolgozó
25% levonással vagy különként
35 lej ráfizetés ellenében.
Csomagolás díjtalan.

Tóth István méhészele Cluj
Calea Regel Carol II. Nr. 41-72,

Cséplőgépek

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt. Budapest

gyártmánya ismét kapható. — Szegesalt ráma, szabad szétszedhető és négyszer fordítható dobkosár, kétsoros önbeálló golyócsapágyak, tekalemit zsirozás.

Különlegesen meghosszabbított szerkezet!

Maldicogo a legjobban bevált, legismertebb kalapácsos örlőgép,

Deutz Diesel-benzin gázmotorok,
Skoda tejszeparátorok.

Román Gépkereskedelmi és Autóforgalmi Rt.
Cluj, Calea Traian 33.

A háború teherhordói.

A világon uralkodó háborus feszültség következménye, hogy utóbbi időben az öszvér- és szamártenyésztésre nagy gondot fordítanak. Az öszvér a hadsereg-nél kiválóan bevál, mert igénytelen, emellett mégis gyors mozgású és nagy-erejű igavonó állat. Rossz utakon, mint teherhordó megbecsülhetetlen szolgálato-
kat tesz. Az öszvért a szamár és ló páro-
sításával tenyésztik. Az öszvér tehát korcs
állat és ezért nem szaporodik tovább. Így
tenyésztése céljából szamárménről kell
gondoskodni. A szamár- és öszvértenyész-
tés legmagasabb fokon Olaszországban
áll. A szicíliai Cataniában az olasz
államnak világhírű szamár- és öszvérté-
nyésztő telepe van. Képünkön a telep ne-
mesített szamár törzsménjét mutatjuk be.
A szamár mén termete akkora, mint egy
középtermetű lóé. Feje aránylag kicsi,
élénk tekintetű állat, iveltnyaku és rend-
kívül arányos. Érthető, hogy az utána
származó öszvér csikók rendkívül szép
testűek és erősek.

Délolaszország szamár- és öszvérté-
nyésztésének nagy gazdasági jelentősége

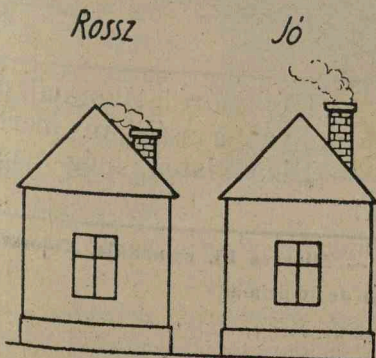

van. Az állam a kisgazdákat is megsegíti
ebben a munkájukban. A gazdák a nevelt
öszvéreket kitűnő áron, a világ minden
részébe szállítják.

Tanuld meg!

Hogyan építjük a kéményt?

Tavaszi építkezések idejére figyel-
mébe ajánljuk olvasóinknak az alábbi-
kat. Kevesen ismerik a kéményépítés leg-
fontosabb szabályát, hogy a kéménynek a
fedél gerince fölé kell nyulnia. Ha a ké-
mény alacsonyabb a gerincnél, nincs jó hu-
zása. A kéménynek nem kell feltétlenül a

gerincen állania, de a fedél bármely ré-
szén vezetjük ki, a gerincnél építsük ma-
gasabbra, mert különben a kályha füs-
töltni fog.

A szervezet megkívánja a mindennapi
pihenést!

A szervezet csodálatos gépezet, amely
minden ember által készített gépezetnél töké-
letesebben működik. Az emberi szervezet és a
gép között azonban nagy különbség van, mert
a gép alkatrészei holt anyagból vannak, az
ember szervezete pedig élő anyagból van. Így
az emberi élet minden megnyilatkozása az élő-
anyag törvényeinek kell, hogy engedelmes-
kedjék. Ezért az emberi szervezet pihenésre
is szorul, mert csak a pihent lelkű és testű
ember tud értékes szellemi munkát kifejezni.
Ezért tehát vigyázzunk arra, hogy mindennap
pihenjük ki magunkat. Ha ez nem történik
meg, a szervezet lassacskán felörlődik és be-
tegségek áldozatául esik.

Én, a vén föld, megújultam,
Elfeledtem téli multam'.
Reblem szántva ekevastól,
Bő májusi zápor pacskol.

Vigyázz magadra!

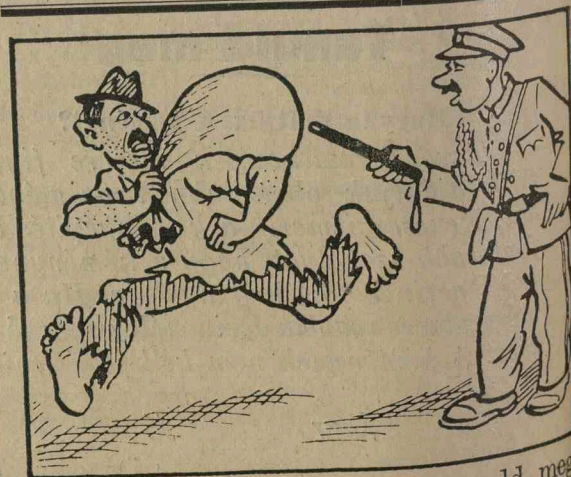

Ne kerüld meg a szekeret,
Túl gépkocsi rohanhat el
S elüthet, míg észreveszed.

Természetes orvosságok.

A téli táplálkozás következtében le-
gyengült szervezet számára a legjobb
gyógyszert szolgáltatják a szabadban
gyűjthető és táplálkozás céljaira felhasz-

nálható növények. Ezeknek kitünő vértisz-
tító hatásuk van és emellett kitünő vita-
min források is. A tavasszal gyűjthető
növények közül a versengő-saláta, csalán,
komló és csemege baraboly a legáltaláno-
sabbban ismertek. Németországban és ál-
talanában nyugaton azonban salátát készí-
tenek a pitypang (békavirág) és sok más
mezei növény fiatal hajtásaiból. Használ-
juk ki a természet által nyújtott lehető-
ségeket és együnk tavasszal nagyon sok
friss zöldséget, mert ezek erősítik a szer-
vezetet.

— Hé, móré! Azonnal mondd meg,
hogy mi van a zsákban, mert különben...
— Bizonyisten, még magam sem tu-
dom!

Kiadja a „Magyar Nép” Rt. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. — Minerva Rt. nyomdája, Kolozsvár. 3847
Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.